

Nr 753

Av herrar **Larsson** i Norderön och **Jönsson** i Ingemarsgården, om
ökade statliga stödåtgärder i Norrlands inland.

(Lika lydande med motion nr 608 i Första kammaren)

Näringslivet i Jämtlands län är till huvudsaklig del inriktat på jord- och skogsbruk. Den pågående strukturrationaliseringen inom dessa näringar liksom även bland vissa av de industrigrenar som är företrädda i länet orsakar betydande sysselsättningssvårigheter. Den registrerade arbetslösheten var under år 1965 6,2 ‰ av befolkningen i yrkesverksam ålder. Denna siffra framstår vid jämförelse med andra norrlandslän såsom förhållandevis låg. Man måste emellertid i områden med stor andel jordbruksbefolkning räkna med att en relativt stor del av den verkliga arbetslösheten inte registreras. Att länet har en betydande dold arbetslöshet framgår bl. a. av den låga yrkesverksamhetsgraden för såväl män som kvinnor.

Jämtlands läns sysselsättningsproblem är emellertid avsevärt större än vad de gängse arbetslöshetsmåttan antyder. I anmärkningsvärt hög grad har nämligen arbetslöshetsproblemen i länet hittills lösts genom en omfattande utflyttning av arbetskraft. Länets totala arbetskraftöverskott kan under förutsättning av riksgenomsnittlig yrkesverksamhetsgrad uppskattas till 1 200—1 300 personer per år under 1960-talets första hälft. Enligt prognoser kommer det årliga arbetskraftöverskottet under perioden 1965—1975 att bli ännu större.

Lokaliseringspolitiken syftar bl. a. till att åstadkomma balans på arbetsmarknaden. Den kan därvid ses såsom ett komplement till rörlighetsstimulerande åtgärder och andra arbetsmarknadspolitiska medel. Lokaliseringspolitiken måste emellertid också syfta till att skapa funktionsdugliga regioner med en tillräcklig total volym på arbetsmarknaden för att regionens befolkning skall kunna bära upp en tillräckligt kvalificerad serviceapparat. Folkmängden i länet har hittills under 1960-talet reducerats med ungefär 10 000 personer. Den kvarboende befolkningen i Jämtlands län är illa betjänt av att sysselsättningssvårigheterna i länet till så väsentlig del som nu sker löses genom utflyttning av arbetskraft. En fortsatt befolkningsreduktion i samma takt måste inom en överblickbar framtid antagas ge ogynnsamma effekter för serviceutvecklingen även i länets huvud-

bygder genom att underlaget sviktar i första hand för de mest kvalificerade typerna av service. Det finns enligt vår mening starka skäl att i tid vara uppmärksam på denna del av lokaliseringsproblematiken.

Av hittills beviljat lokaliseringsstöd har endast 4,3 % tilldelats företag i Jämtlands län. Sammanlagt har 22 företag i länet fått del av detta statliga stöd. Sysselsättningseffekten härav kan beräknas bli ca 330 arbetstillfällena. Om hänsyn togs även till den under åren 1963—1965 bedrivna lokaliseringsstödsverksamheten i form av statskommunala beredskapsarbeten och upplåtelse av investeringsfonder kan länet uppskattas genom beslut under perioden 1963—1966 ha tillförts ca 1 300 arbetstillfällena inom basnäringar. Om den slutliga sysselsättningseffekten härav antages ha uppnåtts vid 1967 års slut, skulle länet alltså under en femårsperiod ha tillförts i medeltal 260 arbetstillfällena per år. Under samma tid kan man räkna med ett bortfall av sysselsättningstillfällena i länet på närmare 1 000 per år. Nettoresultatet av sysselsättningsutvecklingen i länet är sålunda trots de statliga stödåtgärderna starkt negativt. Man kan konstatera att Jämtlands län för att nå den industrialiseringsgrad som övriga norrlandslän har skulle behöva en ökning av antalet arbetstillfällena inom industrien med över 8 300 eller ungefär 200 % och för att nå den genomsnittliga industrialiseringsgraden i riket en ökning med mer än 12 300 industrisysselsatta, d. v. s. ungefär 300 %.

Efter något mer än 1½ år av den försöksperiod under vilken statligt lokaliseringsstöd skall tillämpas nödgas man konstatera att tidigare icke industrialiserade områden uppenbarligen har stora svårigheter att nyttiggöra sig detta statliga stöd för industriell utveckling. Av allt att döma är i de industrifattiga bygderna initiativen till industriell etablering eller utbyggnad alltför få och bristen på privat kapital för ändamålet stor. Den hittillsvarande utvecklingen har även visat att lokaliseringsstödet endast i mycket begränsad utsträckning förmår stimulera företag i andra landsdelar till flyttning till stödområdet eller etablering av filialer där. De industrifattiga delarna av stödområdet får därför en helt otillfredsställande industriell tillväxt och en relativ försvagning i jämförelse med andra delar av området. En utveckling som denna skulle möjligen kunna accepteras i små regioner, där alternativa sysselsättningar kan erbjudas i näraliggande expansiva industriregioner, men måste betraktas såsom mycket olycklig när den gäller stora relativt folkrika regioner i deras helhet. Det måste i sådana fall anses nödvändigt att överväga sådana kompletteringar till eller modifieringar av gällande stödformer att även industri- och kapitalfattiga områden av Jämtlands läns typ, där fullt acceptabla samhälls- och företagsekonomiska förutsättningar för industriell utveckling måste sägas föreligga på flera orter, ges möjligheter till en gynnsam ekonomisk vidareutveckling. Vissa åtgärder såsom t. ex. tillämpas av ett längre gående lokaliseringsstöd

inom vissa områden med i olika avseenden gynnsammare villkor synes möjliga att vidtaga redan inom ramen för gällande bestämmelser. Härutöver torde emellertid erfordras ytterligare åtgärder för att stimulera industrien till etablering inom de aktuella områdena. Sannolikt skulle också kompletteringar till lokaliseringsstödet i form av kostnadsfri konsulthjälp till de berörda företagen vara av stort värde.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en skyndsam översyn av lokaliseringspolitiken i syfte att avsevärt höja effekten av de statliga stödåtgärderna i Norrlands inland i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1967

Erik Larsson (cp)
i Norderön

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården
